

Opschrift

Vergadering van 11 september 2024

Nummer: 2024_MV_00408

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sven Taeldeman: Zwemvaardigheden Gentse jongeren

Raadslid(-leden):

Sven Taeldeman - Vooruit

Bevoegd: Evita Willaert

Betrokken: Sofie Bracke

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Deze zomer zijn er verschillende personen verdronken in diverse zwemwaters in het land. In de zoektocht naar de oorzaken van deze droeve gebeurtenissen, wordt ook verwezen naar de dalende zwemvaardigheid van onze jeugd (naast andere redenen, zoals zwemmen buiten de uren van toezicht, of buiten de toegelaten zones).

Vraag:

- Is er een daling van het aantal zwemuren de voorbije 5 jaar in het Gentse lager en in het secundair onderwijs geweest? Graag beknopte duiding, en vergeleken met Vlaamse cijfers.
- Zijn er voldoende sportleerkrachten in het Gentse lager en secundair onderwijs, of is er ook hier een tekort? Graag beknopte duiding.
- Kan 'een dalende zwemvaardigheid' bevestigd worden in het Gentse onderwijs, of bij de Gentse jeugd (-18)? Verschilt dit qua socio-economische achtergrond van de jonge zwemmers? Is er ook aandacht voor kinderen van nieuwkomers in onze stad (cfr proefproject Oudenaarde)?
Graag beknopte duiding, en vergeleken met Vlaamse vaststellingen.
- Zullen er in het nieuwe schooljaar initiatieven genomen worden in het Gentse onderwijs om de zwemvaardigheid van de Gentse jeugd op peil te houden/brengen? Graag beknopte duiding.

Antwoord

Het is zo klaar als een klontje: een goede zwemvaardigheid is van groot belang. Ik denk dat we allemaal geraakt zijn door de jonge mensen die het leven gelaten hebben, aan de kust en ook in onze eigen stad.

Voor uw eerste vraag heb ik input opgevraagd aan schepen Bracke als bevoegde schepen. De sportdienst spreekt bij voorkeur over zwembeurten i.p.v. zwemuren. Het aantal zwembeurten door scholen in de voorbije vijf jaren kende een grote dip in 2020 en 2021. Het grote C-woord of covid19 zorgde ervoor dat zwembaden gesloten waren, en ook scholen moesten veel activiteiten terugschroeven. Sinds 2022 is het aantal zwemmers opnieuw gestegen, maar we zitten nog niet helemaal aan het niveau van 2019. Dat is mee te verklaren door werken in zwembad Rooigem gedurende enkele maanden in 2023. De Sportdienst houdt deze cijfers bij in totaliteit voor het schoolzwemmen. Een afzonderlijk overzicht voor basis- en secundair onderwijs of een overzicht per net bestaat niet. Bovendien kunnen we dit niet vergelijken met Vlaamse cijfers omdat we daar geen gegevens van hebben. Ik geef u wel graag nog de Gentse cijfers van de voorbije vijf jaren. In 2019 waren er 310.415 zwembeurten, in 2023 waren het 283.238 zwembeurten. In 2020 was dat meer dan een halvering.

Vanuit mijn bevoegdheid voor het stedelijk onderwijs kan ik volgende zaken stellen:

1. Ik gaf daarnet nog een overzicht van de openstaande vacatures. Daaruit mag blijken dat er voldoende sportleerkrachten zijn.
2. Of de zwemvaardigheid bij onze kinderen en jongeren inderdaad daalt, is niet zomaar vast te stellen. Er zijn nog geen overkoepelende data beschikbaar. De OVSG-toetsen, de koepel waar wij onder vallen, bevatten vorig schooljaar voor het eerst een onderdeel zwemvaardigheid. Er waren te weinig deelnemende scholen om nu al conclusies te trekken, en het is te vroeg, het was een eerste meting, om een evolutie in welke zin ook te zien.

Wel is het zo dat in deze meting scholen worden afgezet tegenover referentiegroepen, waarbij ook de SES-kenmerken worden meegenomen. Dat is nuttig om te beoordelen in welke mate zwemvaardigheid gelinkt is met de socio-economische achtergrond van leerlingen. Maar zoals gesteld, het is te vroeg om conclusies te trekken.

Hoewel de ontwikkelingsdoelen en eindtermen in het basisonderwijs de opdracht rond zwemmen vastleggen, is het van belang om ook buiten die context kansen te bieden. Er zijn heel wat Gentse zwemclubs. Zij nemen bijna alle beschikbare avonduren in. Daaruit mag tegelijk het succes blijken.

Twee jaar geleden startte een project waarbij ook privé-lesgevers een zone toegewezen krijgen in het zwembad. Zo werden intussen meer dan 3.000 extra zwemuren gecreëerd voor wie leert zwemmen.

Maar we hebben ook, en dat ligt mij en u ook nauw aan het hart, een gerichte werking naar meer kwetsbare kinderen. Vanuit het netwerk van de brugfiguren of Brede School worden zij doorverwezen naar het 'Leren Zwemmen'-aanbod in samenwerking met de Sportdienst. Dat is een aanvullend aanbod in het weekend, met de Uitpas. Het gaat dan om kinderen van het derde tot het zesde leerjaar waarvan we zien dat ze de doelstellingen niet halen tijdens het reguliere zwemaanbod. We bereiken nu 30 kinderen die een reeks van 15 zwemlessen krijgen in zwembad Rooigem. Omdat er een wachtlijst bestaat willen we deze werking graag uitbreiden. Ook dit toont de nood aan een bijkomend zwembad in onze stad.

De sportdienst heeft ook een reeks lessen voor nieuwkomers uit het secundair onderwijs, het OKAN-onderwijs. Dat aanbod is evengoed toegankelijk voor andere leerlingen in het secundair onderwijs die niet over voldoende zwemvaardigheden beschikken.

U verwijst naar een initiatief in Oudenaarde dat voortkomt uit het Sociaal Huis in de stad. Ik moet samen met de bevoegde schepen Coddens dit project bekijken, al denk ik dat we met het bestaande aanbod hier in Gent deze doelgroep al te bereiken. Het is altijd interessant om over de muren te kijken.

U polst ook naar specifieke initiatieven dit schooljaar. Ik wil graag duiden dat de scholen nu al geen eenvoudige opdracht hebben. Onze basisscholen hebben de nodige expertise om onze Gentse kinderen aan watergewinning te laten doen, en in tweede instantie te leren zwemmen. Maar het is nodig om voldoende begeleiding te vinden naast de sportleerkracht (in heel wat scholen wordt gevraagd aan ouders om mee te gaan), de groepen zijn veelal groot of te groot, er zijn niveaoverschillen. 2 lessen met 24 kinderen is iets anders dan privélessen, waar je 20 minuten met 3 kinderen aan de slag kan. Bij een bezoek aan een school vorige week polste ik hiernaar. Scholen zijn hierin wel zoekende. De vaststelling was dat er kinderen goed kunnen zwemmen vanuit privélessen, en ook kinderen die dat van thuis uit niet doen, de school kan daar heel wat betekenen. Maar zij zijn echt aan het puzzelen. Die school focust meer op zwemmen voor het eerste en tweede leerjaar, om intensiever te zwemmen met die jongere kinderen, om die eindtermen zo goed mogelijk te behalen. Dat gaat dan wel ten koste van bv. het aantal uren turnen van de jaren daarop. Op die manier kunnen ze ook meer niveaugroepjes maken. Ik vond dat een heel mooi voorbeeld. Scholen kijken echt hoe ze het kunnen aanpakken. Ik ben ervan overtuigd dat scholen daar echt wel zoekend in zijn en oplossingen zoeken.

Het is wel zo dat er in het verleden opmerkingen vanuit de inspectie dat sommige scholen te veel tijd spendeerden aan het zwemmen. Dat gaat enerzijds over de verplaatsing, maar anderzijds ook over het aantal uren dat naar zwemmen ging. Als zou blijken dat de zwemvaardigheid van onze jeugd werkelijk daalt, en we vinden dat ons onderwijs een blijvende opdracht hierin moet opnemen – iets wat ik ook echt steun, juist omwille van die gelijke kansen – dan moet ook het bovenliggend, Vlaamse kader hiertoe de mogelijkheid bieden. Ik denk dat dat een debat is om ook Vlaanderenbreed te voeren: als we de eindtermen willen halen, hebben de scholen dan de mogelijkheid om dat te doen, met specifieke aandacht voor die kinderen die in een kwetsbare situatie zitten, om ook te leren zwemmen op een deftige manier.
